

קול קורא לקבוצת מחקר

ייצוגים של תרבויות פופולריות בישראל הצעירה - בין מזרח למערב תשפ"ו, 2025-2026

"משנה" ותרבויות-נגד בדמות "חברות סלוניות" ותרבויות פופולריות אחרות במגרשי משחקים ובפארקים, במעברות, בשיכונים ובחצרות.

אנו מזמינים חוקרות וחוקרים, מכל תחומי הידע להצטרף לקבוצת המחקר.

בין הנושאים האפשריים שיידונו:

- < סוגיות מתודולוגיות
- < מוזיקה
- < קולינריה
- < עיתונאות וספרות פופולרית
- < דת
- < רפואה עממית
- < תרבות חזותית, אופנה וביגוד
- < כדורגל וספורט

נשמח לקבל הצעות שיעסקו בנושאים אלה ובנושאים אחרים. ההצעות תכלולנה תקציר של פרויקט מחקרי בעבר, נוכחי או עתידי (עד 300 מילה) בצירוף ביוגרפיה קצרה (עד חצי עמוד). בסוף שנת הפעילות נקיים כנס מסכם ונשאף להוציא גיליון מיוחד בכתב העת עת-מול בהוצאת יד יצחק בן-צבי.

קבוצת המחקר תיפגש בימי חמישי, אחת לחודש, בין החודשים נובמבר-יוני, בין השעות 17.00-19.30 ביד יצחק בן-צבי, רחוב אבן גבירול 14 בירושלים.

נדרשת מחויבות לנוכחות רצופה בכל המפגשים.

בשנת תשפ"ז בכוונתנו להמשיך את הדיון למחקר התרבות הפופולרית בשנות ה-60 וה-70.

המכון לחקר ארץ ישראל ויישובה ומכון בן-צבי לחקר קהילות ישראל במזרח שמחים להודיע על הקמת קבוצת מחקר שתעסוק בחקר תרבויות פופולריות שונות בישראל החל מימיה הראשונים בצל העלייה ההמונית בשנות ה-50 ועד שנות ה-60 של המאה הקודמת. הקבוצה תבקש לעסוק בתופעות תרבותיות מגוונות בקרב חלקיה השונים של החברה הישראלית לאורך התקופה.

לנוכח הבעייתיות המוכרת בהגדרת "תרבות פופולרית" נסתפק לצרכי קבוצת המחקר בהגדרה כוללת של "תרבות פופולרית" כדפוסי התנהגות, אורחות חיים ובידור המשותפים לשכבות רחבות באוכלוסייה.

ישראל בשנות ה-50 הייתה חברת מהגרים וחברה "ילידית". התרבויות הפופולריות במרחב העירוני הוותיק, בהתיישבות היהודית ובישובים ערבים, במעברות ובשיכונים היו מגוונות, וביניהן התקיימו שיתוף פעולה ושיג ושיח לצד יריבות ומאבק. מחד, התאפיינה התקופה בדומיננטיות של תרבויות הגמוניות שטיפחו את האתוסים הציוניים של כור ההיתוך ודמות החלוץ והצבר; ומאידך, אנו עדים לעלייתן של קבוצות חדשות וקריאות תגר על התרבויות ההגמוניות שהושפעו מתרבויות מערביות ומזרח תיכוניות.

התרבויות ההגמוניות יצרו תרבות פופולרית שבאה לידי ביטוי בתופעות כמו סדרת ספרי חסמבה, פסטיבל הריקודים בדליה, ופסטיבל "היו זמנים" (1958). במקביל, פרחו "תרבויות משנה", תרבויות אלטרנטיביות ותרבויות-נגד שהושפעו מן המורשות התרבותיות של ארצות האסלאם ומתהליכי ההתמערבות. מפגש התרבויות יצר גם תופעות היברידיזציה, שמיזגו בין התרבויות ההגמוניות והשפעות חדשות כמו מוסיקה מערבית, "ספרות זולה", אופנות לבוש חדשות ועוד. לצידן התקיימו תרבויות

שאלות, בירורים והצעות יש לשלוח לתומר בורוכוב:
tomer.borochov@gmail.com עד 15 לספטמבר 2025

מרכזי הקבוצה: פרופ' עודד היילברונר, ד"ר אמנון רמון, ד"ר נטע שרם
ועדת היגוי: פרופ' יורם בילן, ד"ר ענת הלמן, פרופ' עודד עיר-שי, ד"ר ארי קטורזה, פרופ' חזקי שוהם